Ч. 31. Чернівці, субота дня 8. (20.) лютого 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. **Виходить щодня** кромі днів по неділях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата 10 зр.

Замітки.

Робітники уважають пяту курию за свою і коли би так можна судити всіх робітників після черновецких, то треба би деякі їх претенсиї назвати дикими. На Буковині пяту курию становлять передовсім селяни, бідні зарібники рільничі. Богато з тих добутків, які справді можуть бути користні для робітнків міских (фабричних), не здадуть ся для тих селян, н. пр. який їм хосен з інспекторів промислових? А проте міскі робітники поводять ся тепер в руху виборчім так, як би їх зовсім селяни не обходили. Нахапавши фраз з брошур социялїстичних, писаних для столичних робітників, они не хотять із своїх теорий попустити хоч троха в користь робітників рільничих.

Найлїпше можна було пересьвідчити ся о тім вчера на передвиборчих зборах в ратушевій салї черновецкій. Зібрало ся з 600 осіб; та ледви, чи то були самі виборцї, бо безвусих молодиків було занадто богато. Перед ними мав кандидатску промову презес Винницкий, котру один присутний на зборах інтелїґентний галицкий радикал схарактеризував так, що — каже — такої промови „не втяв би“ жаден з опозицийно-народовских послів в Галичині і радикал не мав би потреби єї соромити ся. Промова була глубоко обдумана і перенята щирим бажанєм полїпшеня долї всїх тих, котрих закон уняв у пяту курию.

Кандидатом робітників є Чех Зеплїхаль, машиніст від електрики в Чернівцях. Віденьскі социял-демократи єму наказали кандидувати і він кандидує. Мав також промову, в котрій старав ся показати ся лїпшим, як презес Винницкий, і робітники рішили ся єго ставити на посла. Др. Перль, социял-демократ і адвокат в Вижници, хотїв сказати лекцию робітникам, щоби не маловажили селян; але єму відобрали голос. Коко Василько хотїв доказати, що Руска Рада зробила презесови Винницкому медвежу прислугу тим, що єго поставила своїм кандидатом: але врештї згодив ся на него. Промавляло ще кілька иньших бесїдників в намірі навчити дечого робітників, але ті вже „своє зробили“ і тілько громадою перейшли ся по містї з криком, свистом і сьвівом.

Очивидна річ, в пятій куриї в наслїдок того вибори можуть випасти не доконче так, як би собі правительство бажало і презес Винницкий буде мусїв зміряти ся із своїм контркандидатом.

Одно нас дивувало найбільше на вчерашних зборах робітників; всї говорили по нїмецки. Видко з того, що навіть стан робітничий на Буковинї захожий, що селяни навіть між ними не мають своїх людий; а за те продумують над тим, як би утечи до Канади... Чиста іронїя!

* * *

Виступ п. В. Будзиновского на вічу, скликанім мосвофілами в реставрациї Кузманїого в Чернівцях, наробив в тутешній прасї богато галасу. З Будзиновского зробили передовсїм антисеміта. Антисемітизм на Буковинї, то страхопуд, котрим в потребі полохають вельможних жидів Волохи, Нїмцї і москвофіли. Потребують жидів, отже все їм кажуть: „Видите, хто против вас? Die Jungruthenen! А ми з вами!“ Сьмішно бачити таке залицянє до жидів. Людяність наказує кождому не вважати жида чимсь гіршим від християнина; але та сама людяність наказує жалувати всїх зруйнованих жидами наших селян і жадати обмеженя жидівскої свободи, котрої надуживають. Против чесних жидів жаден розумний чоловік не виступить; а хтож тому винен, що жиди супротив нашого народу грають лише ролю немилосерних галапасників? Нїхто так не зруйнував нашого народу материяльно і морально, як жиди, і то всюди: в Галичинї, на Буковинї і на Угорщинї. А що доброго зробили жиди для нашого народу? Анї дрібки! в Галичинї они держать з Поляками, на Буковинї з Волохами і Нїмцями, на Угорщинї з Мадярами; всюди спомагають наших противників, а на нас маєтки роблять. Трудна річ, аби за такі „заслуги“ для нашого народу ми мали до жидів серце.

В. Будзиновский вказав у своїй промові на то, що з земель релїґійного фонду повинні користати дїти і внуки тих Русинів і Волохів, котрі сей фонд зложили. На сю думку чей кождий християнин повинен згодити ся. Хтож тому винен, що на 28 посесий релїґійного фонду 19 находить ся в руках жидівских, коли тимчасом нарід не має землї, з котрої міг би вижити? Чому мають робити маєтки посесори-жиди, а селяни, голодні кусня хлїба, мають утїкати до Канади? Чому їм не давати в посесию землю релїґійного фонду? Длятого й чудна річ, читати в православній ґазетї, такій, як Buk. Post, жалї, що жидів напастують. Не жидів напастує ся, тілько придумує ся способи, як православним мужикам помогти!

Кромі того москвофіли постарали ся о зовсїм фалшиві справозданя з сего віча в тутешних ґазетах. Після них вийшло все складно і гарно, Волян „збив“ усї закиди і т. п. Розуміємо, що годї москвофілам щось против себе писати, але їх власний інтерес наказував би їм придивити ся народови лучше: йорами єго не нагодуєш, а „ятями“ не одягнеш. Неприродна спілка їх з дїдичами волоскими не принесе народови користи; нарікане на Барвіньского, що той відозвав ся в радї державній про бук. Русинів, а заразом цїлковите мовчанє про Воляна, котрий зовсїм не відозвав ся про буковиньских Русинів, — ставить тутешних москвофілів в дуже поганім сьвітлї. Закриванє своєї бездїльности безнастанним пустим наріканєм на новоеристів — то штучка, на котрій уже давно люди пізнали ся. І тілько в тім дитинности, аж нам самим нераз сором за тих москвофілів, що нема з ким навіть добре побороти ся. І так н. пр. неміч свою і д-ра Воляна заслонюють величанєм єго. Нїхто против того не скаже слова, щоби п. Воляна цїнити яко заслуженого лїкаря; але з тим і він і москво-

Баль на провінциї.

Ти цікавий знати, — так пише менї мій приятель — як то прийшло, що я в П... був на забаві з жінкою? Ну, то знай!

Недавно був я в поблизькім містї, вже сам не знаю, за чим, і вернув аж темним вечером до дому. Приїзджаю, а моя жінка така охоча та бесїдлива, що я аж здивував ся. Мусиш знати, що она звичайно говорить за двох а сегодня говорила за чотирох. Дуже мене се занепокоїло. Певно якусь шкоду або щось иньше вже вистроїла — думаю собі.

— Добрий вечер! добрий вечер! Ти не змерз, не голоден — каже одним духом — вже не моглам діждати ся твого повороту, але добре, щось вернув. Розгости ся прудко та пий гербату, бо маємо зараз щось важного радити.

І засьміяла ся так весело, як тогди, коли раз хотїла доконче іти на одно весілє. Менї пішов мороз тїлом; відай студїнь з мене виходила, чи що таке? Будемо щось важного радити... мабуть, що завтра на обід варити? Але нї, бо дуже змінена, за весела нинї! Ой, не добрий се знак, біда буде! думаю собі і мимоволї хапаю за калитку в кишенї.

Пю, нї, ллю ту гербату в себе, бо правду сказати, я не є великий приятель сего ідеального напитку і люблю єго лише задля руму. Пю я і роздумую в одно, що то за важна рада має бути — аж ту мало менї шклянка з руки не виповзла, як на столї побачив я сегоднїшну ґазету. Мушу тобі, аби ти мене лїпше розумів, сказати, як я зарядив собі дома: всї письма, ґазети, листи з почти мають найсамперед перейти через мої руки. Таке зарядженє дуже користне для кождого жонатого, бо скоро прийде якесь непрошене запрошенє на забаву, баль або весілє, то в огонь з ним! Таке саме дїє ся з Bazar-ом, Mode-Salon-ом, Storch-ом і иньшими подібними витребеньками та дурисьвітами.

І гей би мурашки полїзли менї тїлом, як нагадав я собі, що забув листоносови наказати, сегодня „почти“ не приносити. Хто знає, що приніс...

— Може би ми на завтра відложили ту твою нараду, бо я такий трудний та спячий, — кажу до моєї жінки нїби-то втомленим голосом, а ту думаю собі: хто час зискає, той богато зискає.

Але й моя жінка відай так само думала, бо усьміхаючись каже: — Ми зараз будемо готові! — І витягає з кишенї corpus delicti, ілюстрований зошит Mode-Salon-у. Я задеревів з переполоху і лише з тяжкою мукою здержав в собі оклик розпуки. Мусиш знати, що моя жінка як щось собі до тої малої головки возьме, то не виженеш того звідтам нї просьбою, нї грозьбою, нї переговором. Витягає той проклятий зошит і читає вступну статю. Безпечно знаю, що ти, любий приятелю, ще таких статий не читав, то мушу тобі сказати, що в них о нїчім иньшім нема мови, лише о модї і забаві; описує ся їх в найяскравійших красках і до забав заохочує ся жінок найлюбійшими словами. Як би се від мене залежало, то я казав би сї статї конфіскувати, бо страшенно заохочують до марнованя гроша, часу і здоровля.

Докінчила читати і показує менї нарисовані бальові строї.

— Правда, яка гарна ся сукня? Сї пречудні рукави, сї фалди, сей крій, се... — каже жінка таким любеньким голосом.

Де менї на сукню дивити ся! Менї танцює в очах то число, що коло неї надруковане і означає єї цїну. Але прото ганю сукню, що погана, що рукави, як гуцульскі бурдюги, що крій сьмішний і Бог знає що.

— Ну, коли ся тобі не до подоби, то може та? — І показує другу. Я не дивлю ся на ню, лише на цїну — і менї аж почорнїло в очах; та сукня в двоє так коштує!... З гіркою бідою вдало ся менї єї переконати, що та перша таки десять раз красша від сеї і буде єї дуже до лиця.

На другий день поїхала до міста до кравчихи а менї наказала придбати запрошенє на якусь забаву. Від тепер я, коли тілько якого знакомого здибав, то передовсїм питав, де яка забава має бути. А хто шукає, той найде, і я також найшов. Дістав я через протекцию одного приятеля запрошенє на „баль“ в П... Розуміє ся, з найбільшою радостию поїхали ми туди обоє.

Не буду тобі описувати, як довго ми прилагоджували ся, кілько пуделок та скринок набрали на сани і як менї через ті коробки невигідно було їхати, бо хто жонатий, той мене від-

філи мусять погодити ся, що хто приймає ся обовязку заступати Русинів, то Русини мають право жадати від него, аби він їх справдї заступав. Коли-ж край не чував нїчого про посольску дїяльність д-ра Воляна, то не диво, що має жаль до него.

Того всего не хотять розуміти москвофіли; а коли й розуміють, то роблять gute Miene zum bösen Spiel. Але нїчо так не мстить ся на кождій партиї, як гране комедиї перед загалом. Чи скорше чи пізнїйше загал пізнає ся на тім і відверне ся від дурисьвітів!

Такою доброю міною до злої гри є і надіслане нам спростоване п. О. Крушиньского в справі згаданого віча. В ч. 28. „Буковини" ми написали, що „коли п. Крушиньский поставив кандидатуру д-ра Воляна і казав підняти за ним руки, то голосувало на него всего на всего шість людий, хотяй в салї було ще 200 селян." Се — каже п. Крушиньский — є неправда. Він кандидатури не ставив, бо она була вже поставлена руско-народним виборчим комітетом в Чернівцях. Рук піднимати не казав і спротивив ся голосованю, котрого жадало кількох крикунів, бажаючих визвати скандал — і виказав, що таке голосоване було би безпредметове, бо о кандидатурі д-ра Воляна мають право рішати лише виборцї сельских громад Кіцмань-Вижниця, а ніхто иньший. Він взивав лише, аби аґітувати за д-ром Воляном.

На се спростоване ми подаємо своє і то на підставі слів сьвідків, котрі були до самого офіцияльного кінця віча. Правдою є, що не п. Крушиньский взивав до голосованя за д-ром Воляном, тільки голова збору др. Ґеровский. Правдою є, що лише шість осіб підняло руки. Коли селяни жадали контр-проби, голова збору викрутив ся тим, що учасники стоять і єму буде трудно почислити голоси. Селяни примістили ся зараз, як хто міг, на кріслах, але замісць контрпроби, виступив п. Крушиньский з своїм зазивом, щоби аґітували за д-ром Воляном.

Отсе щира правда про то віче, та ми певні, що в недїлю в „Бук. Вѣдомостяхъ" перечитаємо зовсїм щось иньше. Там виверне ся правду „до гори ногами", з чого москвофіли не будуть мати н і я к о ї користи, а ми будемо мати — гумористику. Бо то і самі москвофіли признають, що они дуже слабі, коли своїм кандидатом мусїли ставити д-ра Воляна, а не кого иньшого. молодшого, енерґічнїйшого і — розумнїйшого...

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 19-го лютого 1897.

З акад. товариства „Союз." Як звісно, істнує в сїм товаристві „кружок лїтературно-научний," котрий однак від давна не давав про себе знаку житя. Аж сего року, минувшого тижня, покликано сей кружок знову до житя.. На першім засїданю сего кружка вибрали головою д-ра Василя Дутчака, а секретарем тов. Ореста Гандяка. На тім же самім засїданю рішено, щоби за старанем кружка лїтературно-наукового відбували ся в товаристві „Союз" що тижня і то звичайно що суботи о 7. год. вечером відчити поодиноких членів, особливо з лїтератури і історії рускої. Всї Союзани приступили з правдивим одушевленем до сего кружка і зголосили свої відчити. І так зараз тамтої суботи прочитав тов. О. Гандяк свою працю п. з. „Вплив військовий в творах Ю. Федьковича." Тїсна комната „Союза" ледви могла помістити всїх товаришів, котрі зібрали ся в великім числї, бо кождий хотів доказати, що дане приречене, підпирати кружок, він справдї хоче виповнити, а по друге, сам темат був цїкавий; — дискусия над сим відчитом протягла ся поза 11. год. в ночи. — В найблизшу суботу, с. є. 20. с. м. відчитає тов. Т. Бриндзан свою працю: „Думки о самостійности малорускої лїтератури." В слїдуючу суботу, 27. с. м. виголосить тов. М. Догомиля свій відчит п. з. „В яких відносинах жиють рускі академіки до міщан і селян." Дуже би ми вдячні були — пише нам голова Союза — коли-б не лише самі „Союзани," але й люди, котрі ще не вступили або вже опустили наше товариство „Союз," зволили приходити на наші відчити. Одні з них подали би нам свої дорогоцїнні замітки, а другі може би й самі дечого научили ся. Томуж гості дуже пожадані.

О. Гандяк, голова.

Нетерпимість рим. кат. ксьондзів показала ся недавно тому в Станиславові. Там померла 82-лїтна старушка, Русинка з роду, що перейшла була на латиньский обряд, коли віддавала ся за свого мужа. Перед смертию просила старушка дїтий, щоби на еї похороні були також і гр. кат. сьвященики. Дїти запросили руских сьвящеників на похорон, шануючи волю небіжки. Але польскі ксьондзи не допустили до рускої відправи мимо просьб і представлень родини помершої і рускі сьвященики, ображені таким поступком, мусїли відїхати з похорону, не чекаючи кінця церемониї.

З угорскої Руси. Про нараду, яку мукачівский епископ Фирцак скликав до Пешту в справі нужди і економічного та морального упадку у г о р с к и х Р у с и н і в, була вже у нас згадка. Ми подали голос словацкої ґазети *Народне Новіни* про сю нараду, а тепер подаємо замітки мадярского дневника Pesti Hirlap про рускі відносини в Угорщинї. „Справдї послїдна година! каже Pesti Hirlap. В осени тисячі руского народу забрали ся через нужду з краю з палицею в руцї. Богато з них подало ся до Бразилиї; частину виселенцїв завернув до рідних сїл війт з Сольва, а тепер они мруть з голоду під Карпатами. Те, що достовірні сьвідки говорили на конференциї, є страшне, перерaжаюче! Нужда там така велика, що зломила фізичну і моральну силу людий, що відобрала їм охоту до працї, ба й до житя. З Галичини і з Росиї наплило жидови, сьмітя з чужих країв, і они довершили руїну. А власти рівнодушно дивили ся на той наїзд, та ще й міскі банки помагали ссати кров з народу. Кождий корчмар є тут баришником і не лише горівкою але і лихвою нищить людий. Безкарно уходять тисячі ґешефтів, і нема нікого, хто би карав ті злочини. Типовою картиною нужди є Верховина під Бескидом, де стоять наші міленарні памятники. Людий не можна наклонити до працї; що крок стрїнеш пяних до непритомности. Се голодовий алькоголїзм, котрого навіть ті не осуджують, що его бачать. Ганьба і сором спаде на нас, коли би кинули на поталу той нещасний нарід, одинокий між Славянами, що серцем прихиляє ся до нас. Руский край може стати ся твердинею мадярскою. Тут без перешкоди можемо здобувати, бо Русини, коли їм дамо хлїб, з вдячностию стануть Мадярами." Коментаря мабуть не треба!...

З зелїзницї. На шляху Глїбока-Межиброди розпочав ся від вчера наново рух поїздів.

Електрична зелїзниця попід море. В Анґлиї задумали попровадити електричну підморску зелїзницю межи містом Брайтон а селом Ротінґдо. Обі ті місцевости, положені на полудневім побережу Анґлиї просто Гавру, числять ся до найбільше звиджуваних купелїв морских в великій Британиї. Місто Брайтон числить близько 100.000 жителїв, а село Ротінґдо віддалене о 6 кльм. по другій сторонї малого заливу, який в тім місци творить беріг. Глубина того заливу в часї відпливу є дуже незначна, а в часї доплиuu моря виносить 5·5 до 7·3 м. Дно заливу є цїлком гладке і на нїм мають ся покласти шини про-

---

разу зрозуміє. Заплатили ми досить велике вступне і якийсь як живе срібло рухливий паничик з кучерями а вбраний в одежину, що подобала пів на фрак а пів на шлюсрок, завів нас до „салї". Роздивляю ся цїкаво по салї за декорациями та гостями, але не можу нїчого добре розпізнати, не тому, що-б саля не була може осьвітлена, лише тому, що з тютюнового диму та видиханої пари зробив ся в салї густий туман, в котрім все потонуло. Сїли ми таки близько дверий, аби не заблудити в незнакомих реґіонах. Аж коли привик до сеї атмосфери, спостеріг я, що саля осьвітлена не електрично, лише кількома каправими лямпочками, а набита гостями, як бочка оселедцями. Одежа на панах була всїляка: були тут заступлені сурдути від звичайного жакета аж до наймоднїйшого фрака, одні май нові, другі могли вже празнувати десятилїтний служебний ювилей. Найбільша часть гостий скористала з того, що в запрошеню стояв „звичайний стрій" і явила ся в незвичайних строях. Дамского убраня не опишу тобі, бо не розумію ся на нїм, а брати до того жінку на поміч, то значило би вести еї „во іскушеніє." По другім знаю, що ти так як всї мужчини, більше цїкавий на женщину, як на еї стрій. Звісна річ, панни і жінки прибирають ся так пишно для других паннів і жінок, а не для нас, мужчин. Доста того, що й дами в більшій части мали „звичайні строї", а що в тих строях були все надуті рукави, то не їх вина. Красу описувати не осьміляю ся, аби не бути несправедливим, бо слабе осьвітлене не позволяло — може на щастє — близше розглянути ся; але з чистим сумлїнем можу сказати, що кожда дама вважала себе за найгарнїйшу.

Трам-там—там, там, там! зачала циганьска банда і зараз зачали пари крутити ся на округ власної оси і на округ музикантів, що стояли серед салї. Не знаю, чи тому, що не вмію, чи тому, що то безпричинне кручене на мою думку не відповідне людскій гідности, ненавиджу я танець і навіть дивити ся на него не люблю. Так я лишив мою лїпшу половину в товаристві кількох знакомих дам, а сам утїк в побічний кабінет, де нетанцюючі відганяли нудьгу балаканем і грою в карти. Сїв і граю в карти. З початку менї не йшло; аж по часї зглянула ся на мене фортуна. Вже туй-туй мав я своє назад виграти аж тут в дверях нашої комнати нараз дамский сьміх! Менї аж серце скорчило ся; великий страх мало перед сим сьміхом. Не було коли надумувати ся, що се має значити, бо вже наша маленька кімнатка затоплена не водою але— красним родом.

Damenwahl! Damenwahl! — шептали стидливим голосом, по котрім було можна зараз пізнати велику втїху, яку їм зробив Damenwahl. Не страхаючись тютюнового чаду, увійшли в наш кабінет. Ледве що гроші спрятав я до кишенї, аж тут стає вже передомною якась гожа панна — була о голову висша від мене — і змішано усьміхає ся. Менї пішов мороз тїлом.

— Дуже менї приємно — кажу також змішано — але слово чести даю, що не вмію танцювати; однак коли ви обстаєте при своїм, то дуже радо можу служити.

Можеш собі подумати, кілько правди було в сих словах, але теперішний сьвіт жадає, инакше думати а инакше говорити.

По тих словах мигнула тїнь невдоволеня еї личком, але зараз усьміхнула ся хитро, поклала ручку в моє рамя і пішли ми в салю крутити ся. Не знаю кілько разів штурхнув я других ліктями та ногами, але то знаю, що мене так обштуркали, що я ще в тиждень по тім своїх ребер не чув. Треба знати, що всї дами, користаючи з права вибору, танцювали і тому була велика глїтня. Вже менї в голові крутить ся і піт з чола ллє ся, але моя висока панночка не пускає мене; видко, хотїла пімстити ся за той півкошик, що дістала. Вже зачало менї в очах чорнїти а в ухах шуміти, аж ту на моє щастє в салї настав галас: якась панна, що за туго ошнурувала ся, омлїла і впала.

Води! води! — кричать. А я в сїм гаморі вирвав ся від своєї мучительки і біжу нїби по воду. Заморочений сїв в кабінетї на лавку, віддихаю тяжко та роздумую, відки сей „слабий" рід жіночий находить тілько сили до танцю. Опамятавши ся троха, дивлю ся за своєю жінкою, а она сидить близько мене і сумує гірко.

— А ти чого сумуєш? Ти не танцювала?

За моє старане потїшити еї відповіла менї сердитим поглядом... Дістала коша при Damenwahl і тим так зажурила ся! Ха-ха-ха! Я танцював, а она коша дістала! Добре тобі так! Сиди дома! Але она менї мого сьміху довго не хотїла простити. Такі вже то жінки!

Іван Синюк.

ектованої зелїзницї. Дроти електричні будуть розтягнені на дуже високих стовпах, понад шинами, сполучаючими під водою обі місцевости. По шинах поїде ваґон, довгий 16 м. а зможе він помістити 150 осіб. Щоби не зануряв ся в воді, насаджений буде на сильних, сталевих прутах, високости 10 м.; долїшні части тих стовпів, занурені в воді, будуть спочивати на 8 великих колесах, обертаючих ся по шинах. До порушуваня воза буде потреба двох динамоелектричних машин. Машини ті будуть приміщені в горішній части воза і будуть мати сполучене з дротами допроваджуючими струю електричну. Новий той рід проїздки по воздушній дорозї, межи небом а землею має певно на цїли стягнути більше число гостий до згаданих місць купелевих.

Замерзлу новонароджену дитину найшли в Шипинцях в снїгу на однім городї. Жандармерия віднайшла проступну маму в особі 20-лїтної Марафти Івасюк і она признала ся, що повила хлопчика в одній старій стайни без даху і там его лишила. Аж за пять недїль навідала ся до трупа і викинула его відтак на город, де найшли его дїти. Комісия переконала ся, що хлопчик прийшов був живий на сьвіт; проступну матїр відставили до арешту в Кіцмани.

Дрібні вісти. Величезна буря лютила ся сими днями над Чорним морем і в цїлій Українї. Найбільше дала ся чути буря в околици міста Одеси. Рівночасно панували там незвичайні морози. — В Лихвинї горішнім, тарнівского повіта, відкрили богаті поклади камяного вугля. Мають там бути ще й поклади ропи. — В Варшаві вихопили ся в менажериї Ґрайля з клїтки два льви. Поки їх половили, в менажериї панував страшний переполох, серед котрого богато осіб потерпіло ушкодженя на тїлї. — Баль „Академічної Громади“ дня 9-го лютого с. р. удав ся під кождим взглядом знаменито і був безперечно найсьвітлїйшим зі всїх руских балїв, устроюваних в сім карнавалї. Велика саля „Народного Дому“ була переповнена місцевими і замісцевими гістьми, а до першого кадриля стануло близько 140 пар. — В поворотї з Бразилії приїхали до Львова делєґати видїлу краєвого о. Ів. Воляньский і др. І Семирадский.

Помер вчера Антін Ляйбшіц радник лїсовий в 73 роцї житя.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 19-го лютого 1897 року.

Атени. Команданти европейских кораблїв звістили полковника Васоса, щоби занехав напад на Ґалепу, бо в противнім разї получені ескадри нападуть на грецкі кораблї. Васос уряджає адмінїстрацию Крети в імени короля Грециї, каже перепроваджувати громадскі вибори, настановляє війтів з винятком тих місцевостий, корі заняли европейскі держави.

Атени. Ходить вістка, що князь Николай, котрий мав іти до Тесалії, відїде до Крети.

Канея. Депутация турецкої громади осьвідчила консулям держав в Кандиї, що Турки приймуть всякі зарядження держав, крім прилученя до Грециї.

Відень. Wiener Zeitung доносить що конзуль в Штутґартї Буріян іменований конзулем в Атенах.

22)

Сестра Юлїя.

Списала
Анна Сторожівна.

(Дальше.)

То все могло скінчити ся на нїчім, тілько би треба було упімнути учителя а я була би забрала ся з того села — і на тім конець. Тимчасом вийшло таке, що хиба під землю ховай ся. Звідкись справа дістала ся на людскі язики — вийшли скарги за образу чести межи учителем а отцем парохом — зїздив інспектор і ще иньші люди, нарешті хтось написав аж десь там до Львова чи десь скаргу на учителя, і его зараз перенесли з того села на иньше — а я на всїм тім найбільше перетерпіла, переплакала неодну ніч, що через мене тілько люди натерпіли ся, хоч я нїчому не відома була, нїчого й невинна. До того, як би на конець всему, вчепила ся мене напасть від старшої доньки лїсничого з того села. З жалю за тим учителем, де мене стрітила, там мене ганьбила. — Аж коли мене сестра наставниця перенесла до теперішної захоронки, скінчили ся мої терпіня.

То, кохана Ганусю, нехай тобі покаже, що сьвіт думає-гадає. Як не пустота, то заздрість, як не заздрість, то ненависть, як не ненависть то знов пустота. І то менї ще більше показує, яке менї щастє дав Ісус, що мене вивів з сего сьвіта. А як би менї ще дав ласку, щобим умерла для Него, то аж тогди моє щастє було би повне.

Стережиж себе, Ганусю, перед сьвітом і не забудь на мене і дальше. — —

24.

Самолуски, 19-го жовтня.

Через остатних дві недїлї дуже богато людий в нашім селї хорувало. Ледве вже ноги волочу за собою. Дїти на коклюш западають і віспа появила ся. Я сїла до листу, щоби трохи тугу свою розважити, бо нинї мала я такий тяженький випадок, який дотепер ще менї не трафляв ся. Закликали нас до одної хорої жінки, що вже, казали, зо дві недїлї хорувала. Хатинка аж під цминтаром на другім кінци села. Вжем не одну нужду бачила, але такої, як в тій хатинцї, ще не видїла. — Хата пустенька, навіть стола нема, тілько скриня якась стара стоїть під вікном. Мисника нема, тілько на стільчику в кутї пара горняток і кілька мисок. Хора лежить, прикрита одним кожушком. В хатї зимно, а четверо дїтий збило ся в кутик на печі: від трох днїв теплої страви не мали в устах, бо мати вже від трох днїв не здіймала ся з постелї, а в селї не має нїкого знаємого; она перед роком зайшла тут з чоловіком, поклала хату, і жила з зарібку. Ледве двайцять вісїм лїт має. Господь єї досьвідчив сего лїта дуже тяжко, бо чоловік хорував цїле лїто і вмер перед місяцем. За хоробою чоловіка нїчого собі не заробила а тепер сама захорувала, і як Бог не змилує ся великою ласкою, то ми єї не поратуємо, бо запала на чорну віспу. Цїле тїло обсипали чорні прищі, а лиця й не пізнати. Я й не знаю, чи є яке лїкарство на таку віспу; ще не була у таких хорих. Так менї серце стиснуло ся больом, як побачила я ту нужду в хатинцї, ті дїточки голодні на печи і їх молоду а вже таку нещасливу матїр, що менї аж сльози виступили з очий. То менї перший раз притрафило ся. А бідненька, ще й так жалїсно молить нас: „Паннунцї, ратуйте мої дїточки, ратуйте мене, Бог вам стократно надгородить.“ Як не плакати на таку печаль!

Забрали ми дїти до захоронки, бодай тимчасом, щоби не згибли з голоду і собі не заразили ся від матери — та нехай бідна не дивить ся на їх нужду. Найменшій дївчинцї ледви два роки, а найстарша має девять лїт. Випросила я в сусїдів трохи дров, щоби бодай загріти пустку. Сестра наставниця дала трохи круп на клїйок, дала для неї курку, щоби росолом трохи закропила ся; сама нїчогісїнько не має, навіть хлїба нема в хатї. Здоровому можна при такій нуждї загибати, а не то хорій жінцї. Цїле пополудне збігло менї коло неї, заким дров постарала, заким розпалила, побігла до дому по крупи, відвела дїти, то що, тай вечер. А фіри нїхто не хоче дати, щоби привезти лїкаря. Була я щось в шістьох господарів, кождий відмовляє ся; як би заплатити, то би неодин поїхав, а у нас гроший також нема. Побачимо ще, як завтра буде з тою хорою. Я листу сего не вишлю, аж позавтра, то ще допишу дещо завтра зрана або пополудни.

Менї трохи розрада вступає до душі, коли так сяду собі, та дещо на папір переллю з серця. — Та на нинї вже досить. —

* * *

20-го жовтня.

Чогом бояла ся, то стало ся. Нема ратунку для бідної жінки. Що могли, то ми для неї зробили, але Бог, видно, иначе хоче. Через ніч ще більше погіршило ся єї. Віспа так і розляла ся єї по цїлім тїлї — струп коло струпа, а таке то все страшне, чорне... Кинула ся я ще раз по селї за фірою до доктора, випросила у добрих людий два риньских, щоби наймити фіру, як за дармо нїхто не схотїв би був їхати. Але найшов ся і добрий чоловік, що поїхав за дармо. Доктор тілько подивив ся на хору, так і махнув рукою. А в сїнях, як відходив, так і каже до мене: „Шкода, що ви не задержали ся з фірою бодай до завтра, може би я був бодай написав картки посмертну, а так мушу без нїчого відїзджати.“ Гроший не хотїв взяти, тих, що я призбирала, каже: „Замовте трумну, буде менше клопоту завтра...“ А моя бідненька хора дорозуміла ся, що ратунку для неї нема — гірко, так гірко заридала і то не за собою, але за сирітками своїми, що аж серце менї краяло ся. Просить нас: „Паннунцї, молїть ся до Господа Бога, вас Бог вислухає — ви такі добрі, не кидайте мене до гробу, я дїтоньки маю.“

Ти би, сестричко кохана, не вислухала такої бесїди, умлїлабись, бо й я сама, хоч уже навикла на людську біду, ледви стримала ся. Чому не я, Ганусю, умираю, а така бідненька мама? Мене нїкому не треба, а без неї що зроблять сиротки, такі ще малі, дрібненькі? І в селї не мають нїяких кревних. Як би можна на себе перей-

мити людскі слабости, я би і мінуточки не стягала.

Біда на сьвіті, тай тілько!

Нині і лист мені не клеїть ся. У хорої лишила ся сестра иньша, а я вернула до дому, бо сестра наставниця так приказала. — Пійду ще до каплиці помолити ся, щоби бодай дотримати обітниці, яку хорій ми зробили.

Зіставай, сестричко, здоровенька і помагай нам в наших працях своїми молитвами!

Лист сестри наставниці із С. до сестри наставниці в Кристинополи.

25-го жовт..я.

Нехай буде слава Ісусу Господу, котрому подобало ся післати на нашу захоронку дуже тяжкий досьвід. Так як жадна з Вас, Дорога Сестро, не могла сподівати ся, так і ми всї, крім хиба самої покійної сестри Юлії, не надїяли ся, не перечували, що утратимо найбільшу поміч нашої захоронки. Але най буде Божа воля! Сестра Юлїя вже не межи нами; в середу позавчера перенесла ся там, де сама хотїла і в Бога собі заслужила, а днесь рано віднесли ми єї тїло до гробу. Сестри всї знають єї житє в законї, доки була в Кристинополи. Таке саме сьвяте житє вела она й до смерти, хиба з тим придатком, що єї душа поступала з дня на день більше в чеснотах, а особливо в згоді на терпіня, яких єї не щадив небесний обручник, і в посьвяченю для хорих. Для них посьвятила на конець і своє молоде житє. Менї совість закидає, що я ту смерть єї прискорила, але я здержувала єї, кілько могла. Не позволяла єї ночувати при хорих, і за дня, коли було можна, старала ся єї заступати иньшими сестрами. Але хто єї просьбам міг оперти ся! Так довго просила ся, доки вкінци не улягала єї просьбі; а як она радувала ся, коли тілько могла кому помогти! А коли вкінци не могла лїкарством і старанями, то віддала своє житє, аби бідну жінку виратувати від смерти. Жаль єї ще було, що тілько один раз могла вмирати.

В минувший четвер закликали єї до одної хорої і дуже убогої жінки, котрій перод двома місяцями відумер був чоловік а єї лишив з чотирома дїтьми маленькими на опіку божу. У нас від якогось часу панує віспа, отож і та убога матїр набавила ся дуже тяжкої хороби, бо дістала чорну віспу. Лїкар приїхав був у пятницю, але віспа розіллялась вже була не тілько на тїлї з верху, але кинула ся і в нутрі. Сказав отже, що ратунку для хорої нема. Сестра Юлїя дуже милосердила ся над тою матерю, забрала єї дїти до нашої захоронки а в пятницю вечер, коли доктор відїхав, по вечірнїй молитві вже під ніч прийшла до мене і каже: „Сестро, я чула нераз, що можна своє житє пожертвувати за когось хорого, і Господь часом таку жертву приймає; нехай сестра менї позволить пожертвувати ся за ту хору матїр!“ — Я се взяла за побожну забаганку і кажу: „До сего треба, сестро Юлїє, особлившої ласки божої, щоби своїм житєм виросити у Бога комусь здоровлє.“ — А сестра Юлїя, як то она вміла, так сердечно зачала промавляти, що може Ісус власне хоче такої жертви від неї для тих дїтий, котрих чекає сирітство, що я на конець сказала: „Ну, то йди сестричко, а як Ісус схоче тебе вислухати, то вжеж нам не можна противити ся.“ Менї все то, як кажу, видавало ся побожною вигадкою. А тимчасом стало ся іначе.

(Конець буде).

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди								Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані			поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		.
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{12}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей**.

З друкарнї „Руської Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.